GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 203. Środa 3. Września 1851. Rok gazecie 40.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. Francya. — Holandya. — Włochy. — Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Wyspy Jońskie. — Grecya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 14. sierpnia. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem Karola *Billek*, c. k. pułkownika i komendanta drugiego pułku granicznego Ottochan, jako kawalera ces. austr. orderu żelaznej korony klasy III. stosownie do statutów tegoż orderu wynieść najłaskawiéj do stanu rycerskiego cesarstwa austryackiego.

Lwów, 14. sierpnia. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem Juliusza *d' Engel*, c. k. pensyonowanego majora, jako kawalera ces. austr. orderu korony żelaznej klasy III. stosownie do statutów tegoż orderu wynieść najłaskawiej do stanu rycerskiego Cesarstwa austryackiego.

Sprawy krajowe.

(O stanie tegorocznych żniw w obwodzie Jasielskim i Tarnopolskim.)

Jasło, 26. sierpnia. Tegoroczny zbiór zboża jest według sprawdzonych doniesień pomyślny, również i omłot jego dobry. W ogóle możnaby tegoroczne żniwa policzyć do najlepszych, gdyby wzburzone żywioły nie były wyrządziły tak znacznéj szkody w wielu miejscach tutejszego obwodu.

Owoce strączkowe, jako to bób, groch polny i fasola zrodziły obficie, również i kapusta udała się nieźle. Jedne tylko kartofle chybiły dla ciągłej słoty w miesiącu lipcu i przeszły w zgniliznę, tak, że ledwie trzecią część spodziewanego zwykle zbioru będzie można z nich teraz otrzymać, i to w daleko jeszcze mniejszéj ilości niż roku zeszłego.

Tarnopol, 26. sierpnia. Stała i piękna pogoda dozwoliła uporać się już po większéj części z tegorocznemi żniwami. Jedyny w téj mierze majątek stanowi hreczka, która jeszcze zupełnie nie dojrzała, lecz mimo to zaczęto już ją kosić miejscami. — Rezultat żniw jest bardzo pomyślny, a najstarsi nawet gospodarze utrzymują, że w ciągu ostatnich 40—50 lat zrodziły zboża ledwie przez dwa razy tak obficie jak tego roku. Jakoż nie jeden zebrał tu z jednego morga do 15 kóp żyta i 20 kóp pszenicy. Kopa żyta zwykle korcuje, a omłócona kopa pszenicy wydaje $^3/_4$ korca. Również namłotny jest i jęczmień, najmniéj jeszcze owies, chociaż także zrodził obficie. Hreczka ucierpiała nieco przez posuchę, a zbiór jéj tylko w stosunku do większéj obfitości innego rodzaju zboża można nazwać mniéj pomyślnym. Kartofle rokują na oko dość dobrze, i potąd gniją tylko wysadzone w ogrodach, w polu zaś utrzymują się dobrze i rzadko gdzie widać nać ich zwiędłą.

Ogrodowiny, a mianowicie kapusta, udały się dobrze. Rzadkie tu zresztą drzewa owocowe zrodziły tego roku obficie, a na ściernisku znajduje bydło doskonałą dla siebie paszę.

Czem więcéj publiczność przychodzi do poznania, że abstrakcyjne teorye, jak je dłuższy czas z wielkiem zamiłowaniem pielęgnowano, bynajmniéj nie są zdolne utrwalić szczęście ludów jak i indywiduów, tem szczerzej skłania się opinia publiczna ku wszystkiemu co praktyczne i prawdziwie pożyteczne, tem żywszy udział wzbudzają instytucye, których przeznaczeniem jest ubezpieczyć materyalną i moralną pomyślność społeczeństwa i jego pojedyńczych członków w sposób pewny.

Teorye socyalistyczne usiłujące wstrząść posady ludzkiego społeczeństwa biorą za godło tak jak prawie wszystkie błędne doktryny wielką i niezaprzeczoną prawdę, mianowicie, że polityczna, materyalna i moralna pomyślność indywiduów nierozłącznie jest zespolona i że tylko instytucye wiodące nieochybnie do podobnéj indywidualnéj pomyślności, zapewnić i ustalić mogą szczęście ogółu.

Ale to już wszystko w czem się zgadzają konserwatyści z zwolennikami socyalizmu. Po za tem zapatrywaniem się dzielą się ich drogi i dążą do najprzeciwniejszych celów. Podczas bowiem gdy socyaliści w zapamiętałości swojej w kwestyi stawią dawny i uświęcony porządek, familię i religię a przedewszystkiem nietykalność prywatnéj własności, występują przeciw nim konserwatyści jako nieprzebłagani przeciwnicy zastępując im drogę wiodącą wyłącznie do zguby i do upadku wszelkiego obyczaju i wszelkiéj cywilizacyi. Konserwatyści uważają zasadę konkurencyi tak bezwarunkowo za wyraz ekonomicznéj konieczności, jak grawitacya w świecie materyalnym. Bez zupełnego obalenia społeczeństwa i rozpadnięcia się onego na pierwiastkowe żywioły, nieda się ani na chwilę uchylić konkurencya. Indywiduum ograniczone jest na zarobek przez pracę, a według niezmiennego prawa każdy jest zniewolony nieść owoce swojéj pracy na powszechną targowicę, aby emulując z wszystkimi producentami tego samego produktu, szukać swojéj nagrody. Konkurencya da się przeto wprawdzie uregulować ustawami, ale niepodobna uchylić ją, gdyż jest głównym żywiołem obrotu handlowego. Pielęgnowanie interesów materyalnych jest właśnie według zasad konserwacyjnych głównem zadaniem polityki. Polepszenie materyalnego bytu, ulżenie ludzkich cierpień i niedostatków, tak blisko obchodzi rządy konserwacyjne, iż do tego niepotrzeba zachęty ze strony jakiejkolwiek partyi rewolucyjnéj. Ale ich niezachwianem przekonaniem jest, że dobry byt materyalny prosperować może tylko obok zabezpieczonych i trwałych stosunków politycznych, a osiągnąć się nieda w przeprowadzeniu doktryn, które świat poruszają i przyszłość czynią niepewną. Ich przekonaniem jest, że ludzkość, litość, dobroczynność tylko pod panowaniem religii, moralności, pokoju i prawa rozwinąć mogą swoje błogie wpływy, ale nie pod panowaniem zawiści stronniczych, anarchyi i niedowiarstwa. Owe niepokoje i podkopujące dążności, u których zawsze w ustach miłość ludzkości, by sobie podstępem zjednać przychylność i zaufanie cierpiących współbraci, mogą tylko pomnożyć cierpienia klas niższych przeszkadzając zarobkowi i psując obyczaje. *(L. k. a.)*

(Mianowanie.)

Wiedeń, 30. sierpnia. Jego ces. Mość raczył najwyższem postanowieniem z d. 22. sierpnia r. b. połączoną z gremialnym kanonikatem posadę kaznodziei katedralnego przy grecko-katol. kapitule katedralnéj w Przemyślu nadać najłaskawiéj grecko-katolickiemu plebanowi w Nahujowcach i Mokrzańskiemu administratorowi dekanatu ks. Leonowi *Kordasiewiczowi*. *(W. Ztg.)*

(Dalsze szczegóły z planu naukowego dla szkół realnych.)

Wiedeń, 29. sierpnia. Oprócz podanéj już dawniéj wiadomości o wykładzie przedmiotów naukowych w przyszłych szkołach realnych, wyczytujemy z odnośnego planu naukowego co następuje: Szkoły realne uważane być mają za średni stopień oświaty dla życia prywatnego, tudzież za przygotowawczy instytut do późniejszego wykształcenia technicznego. Szkoły realne dzielą się na niższe i wyższe. Niższa szkoła realna stanowi szkołę przygotowawczą do wyższéj, i ogranicza się na potrzebnem dla kupców wykształceniu. W niższéj szkole realnéj wykładane być mają przedmioty naukowe, jak najpopularniéj. Za zwyczaj liczyć ma tylko trzy kursa roczne, które jednak przedłużone być mogą do czterech i pięciu lat, mianowicie dla takich uczniów, którzy tylko niższe szkoły realne chcą zwiedzać. Wyjątkowo zaś mogą także i niższe szkoły realne urządzone być z dwoma tylko kursami rocznemi, wtenczas uważać je należy za szkoły dla ludu. W wyższych szkołach realnych kontynuować się mają rozpoczęte w niższych nauki, a to więcéj w sposób umiejętny, i przygotowywać młodzież do nauk technicznych. Wyższe szkoły realne nie mogą stać odrębnie, lecz zawsze muszą być obok niższych urządzone. Obie stanowią jeden tylko instytut, pod kierunkiem jednego dyrektora. Niższe zaś szkoły realne mogą istnieć same i bez wyższych. *(L. k. a.)*

(Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych względem postępowania przy uwolnieniu od ciężarów grunt.)

Wiedeń, 30. sierpnia. Względem postępowania przy uwolnieniu od ciężarów gruntowych w wypadkach gdzie posiadanie uprawnionego dobra i zobowiązanego gruntu w jednéj i téj saméj osobie jest połączone, tudzież względem zgłaszań się o indemnizacyę ze strony uprawnionych do pobierania dziesięciny, wydało ministeryum spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwami sprawiedliwości i finansów następujące rozporządzenie:

Przez połączenie posiadania uprawnionéj i zobowiązanéj realności w jednéj osobie ustało rzeczywiste pobieranie i posiadanie owych należytości, które mogą być przedmiotem indemnizacyi, w drodze skonsolidowania nie może być przeto mowy o wskrzeszeniu tego posiadania, ponieważ odtąd nastąpiło prawne zniesienie tych należytości. Jeżeli więc dnia 7. września 1848 posiadanie zobowiązanego i uprawnionego przedmiotu w jednéj osobie było połączone, w takim razie uważać należy za umorzone w drodze skonsolidowania wszelkie prawa do poboru należytości urbaryalnych i dziesięcin

równie jak należytości zmian, przestają przeto być przedmiotem indemnizacyi. — Z tego samego powodu niema także uprawniony do poboru dziesięciny z własnego gruntu żadnego prawa do indemnizacyi a mianowicie także i ze strony funduszu krajowego. Stosunek zaś między uprawnionym do poboru dziesięciny a dzierzawcą gruntu dziesięcinnego niezmienia się bynajmniéj przez skonsolidowanie dziesięciny na realności tego ostatniego, a zastrzeżone w ugodzie dziedzicznéj dzierzawy osypy zboża i inne należytości traktowane być mają zupełnie według ogólnych postanowień względem indemnizacyi za należytości z ugód emfiteutycznych. Na podstawie téj decyzyi ministeryalnéj poczyniły c. k. komisye uwolnienia od ciężarów gruntowych stosowne kroki. *(L.k. a.)*

(Giełda Wiédeńska.)

Wiédeń, 30. sierpnia. Podniesienie się kursu waluty naszéj nieomieszkało ściągnąć uwagę na siebie i wywołać najwątpliwsze domysły, najsprzeczniejsze zdania. Jesteśmy teraz w stanie wyjaśnić ten fakt jak najdokładniéj. Ponawiająca się regularnie potrzeba złota dla zapłacenia naszego bydła rzeźnego, schodzące się przypadkowo naraz liczne polecenia z Tryestu na rachunek egipski i turecki, a nakoniec wyższe notowania ztamtąd, wywołały większe dopytywanie się za tym metalem, które jednak zaspokojono spiesznie nastręczającym się zyskiem z agiotowania weksli na Londyn i innych dewizów zagranicznych, tak, że dla podwyższenia ceny dukatów była giełda przepełniona tym metalem; a że teraz jeszcze płacą 6% za pożyczki w złocie, gdy pierwéj tylko $^1/_4$ do $^3/_4$ % na miesiąc płacono, tylko dlatego, aby je dostać! i że korzystano nawet z dotychczasowego niezaciągnienia pożyczki, — jestto interes spekulacyi, która teraz równie szuka korzyści dla siebie w negacyi pożyczki, jak do niedawna jeszcze korzystała z codziennych pogłosek o zaciągnięciu jéj zapowiedzianém na dzień następny. Zresztą otrzymali w najnowszym czasie bankierowie tutejsi znaczne polecenia do zakupywania 5% i $4^1/_2$ % metalików. *(Lit. kor. austr.)*

(Czynności komisyi dla uwolnienia od ciężarów gruntowych w Czechach.)

Wiédeń, 30. sierpnia. Donieśliśmy już, że dekretem ministra spraw wewnętrznych polecono z najwyższego rozkazu komisyom uwolnienia od ciężarów gruntowych, aby ile możności przyspieszyły i ukończyły operacye uwolnienia od ciężarów gruntowych, ponieważ jest wolą Jego Mości Cesarza utrzymać w całości swobody przyznane przez Niego ludowi wiejskiemu. — Według pewnych doniesień wydała już c. k. komisya krajowa dla uwolnienia od ciężarów gruntowych w Czechach do wszystkich komisyi okręgowych potrzebne polecenia, aby sprawa oswobodzenia gruntów, która w owym kraju koronnym znaczne robi postępy, z ponowioną czynnością była dalej prowadzona i jak najprędzej ukończona. Komisye indemnizacyjne w innych krajach koronnych uczyniły także bez wątpienia zadość temu rozporządzeniu. *(L. k. a.)*

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiédeń, 29. sierpnia. W kołach kupieckich upewniają, że projekt mający się zawrzeć ugody handlowéj między Austryą a Piemontem już jest ukończony, i że względem stanowczego zawarcia traktatów rozpoczęto właśnie teraz negocyacye.

— Przedwczoraj odbyli tutejsi bankierowie dłuższą konferencyę z ministrem finansów, panem Krauss. Zdaje się, pisze *L. Z. C.*, że obrót jaki wzięła teraz kwestya konstytucyjna, wpłynie korzystnie także i na pożyczkę, zwłaszcza, że rewizya konstytucyi uchyli niektóre z dotychczasowych trudności.

— Słychać tu o wniesionym projekcie zniżenia dydaktrum w szkołach gymnazyalnych; również doliczony ma być stale do rocznej płacy profesorów gymnazyalnych przyzwolony dla ulżenia ich pozycyi roczny dodatek 200 złr.

— C. k. ministeryum finansów chcąc przynieść ulgę stronom interesowanym, wydało rozporządzenie tej treści, aby wydawanie nowych arkuszy kuponowych do obligacyi skarbowych miało miejsce u wszystkich kas kredytowych krajów koronnych w taki sam sposób, jak to potąd tylko w głównéj kasie skarbowéj w Wiédniu się odbywało. To rozporządzenie jest tem ważniejsze, gdyż właśnie teraz wyszedł czas arkuszy kuponów obligacyjnych odnoszących się do niektórych pożyczek państwa z lat dawniejszych.

— W południowéj Morawii grasuje cholera w sposób groźny. W jednem miejscu umarło w przeciągu kilku dni z pomiędzy 170 chorych 71 osób na tę chorobę. Nawet kilku znacznych i dzielnych urzędników padło jéj ofiarą, między innymi prezydent sądu krajowego, tudzież sędzia okręgowy w Ung. Hradisch. Dotychczas wystąpiła cholera najgroźniéj w Marchthal. *(Ll.)*

(Wiadomości potoczne z Medyolanu.)

Z Medyolanu piszą z dnia 25. sierpnia do Tryestyńskiej gazety: Słychać, że dwory włoskie zamierzają wysłać do Frankfurtu nad Menem politycznych ajentów, którzy mają ich przy tamtejszym związku niemieckim zastępować. — Przy sposobności urodzin J. M. Cesarza uwolnił komendant wojskowy w Brescia, fml. baron Susan, 14 osób osadzonych w więzieniu za polityczne przestępstwa. Negocyacye względem zetknięcia turyńsko-medyolańskich kolei żelaznych już się rozpoczęły. — Telegraf w Lombardyi ciągle jest teraz w ruchu, i dla téj też przyczyny urządzić mają w Treviglio urząd telegraficzny czwartéj klasy, mimoto, że punkt ten połączony jest i tak już koleją żelazną z Medyolanem. — W różnych dzielnicach tutejszego miasta urządzić mają trzy szpitale wojskowe, tudzież zająć na kwatery dla wojska wiele budynków skarbowych i prywatnych. — Rozeszły się wieści, że król Wiktor Emanuel myśli wyrzec się angielskiéj polityki i jéj wpływu, a również i tutaj dają wieściom tym poniekąd wiarę. *(L.k. a.)*

Ameryka.

(Wiadomości z Ameryki południowéj.)

Zachodnio-indyjski *Steamer Medway* przywiózł najnowszą pocztę z cichego Oceanu. — W Boliwii był spokój zupełny. — W Copiapo odkryto nowe miny śrebra. — W południowych prowincyach Nowéj Granady panuje zupełna anarchya; insurgenci biją się nieustannie z wojskiem rządowem. Powstanie zostało wywołane pożyczką przymusową 400,000 dollarów, którą rząd w Bogota rozpisał. Również mieszkańcy w Panama sprzeciwiali się téj pożyczce i oświadczyli rządowi, że jeżeli ją zechce gwałtem wybierać, tedy będą się opierać z bronią w ręku, a w razie potrzeby ogłoszą w cieśninie niepodległą republikę. Przy odejściu poczty (24. lipca) oczekiwano codziennie pronunziamento w Panama. Rezydenci francuscy utworzyli korpus zbrojny dla ochrony majątku swego. — Trzy państwa środkowéj Ameryki: Honduras, Nicaragua i San Salvador połączyły się w jedno państwo federacyjne, i weszły w układy z zjednoczonemi stanami Ameryki północnéj względem zawarcia traktatu przyjaźni (alias protektoratu). *(Austr.)*

Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 23. sierpnia. Gazeta londyńska podaje już urzędowe uwiadomienie, że wystawa przemysłowa na dniu 11. października zamknięta zostanie i że od 16. będzie mozna już zabierać towary z pałacu kryształowego.

— Podług wyrachowania pana Bardner zachodzi co do wypadków połączonych z utratą życia na angielskich kolejach żelaznych wzdłuż jednéj mili angielskiéj stosunek 1 do 65,363,735; co do innych zaś pomniejszych przypadków 1 do 8,512,486. Na przestrzeni zaś 100 mil angielskich okazuje się stosunek przypadków połączonych z niebezpieczeństwem życia: 1 do 635,637 a pomniejszych przypadków: 1 do 85,125. Lecz przytem powiedziano tam wyraźnie że wyrachowanie to obejmuje tylko takie przypadki, które wydarzają się nie z winy samych podróżnych. Dalsza szczegółowa analiza nieszczęsnych wypadków na kolejach żelaznych wykazuje następujący stosunek do stu razów: Przypadków przez zetknięcie się dwóch pociągów 56, przez złamanie osi lub koła 18, przez błędy w szynach 14, przez przypadkowe przeszkody na kolei 3, przez pędzenie bydła w kolei, pęknięcie kotła 1, innych przypadków 5.

— W roku 1846 wynosiła cała długość będących w ruchu angielskich kolei żelaznych 2500 mil; w połowie roku 1850: 6300 mil. Gdy więc rozciągłość kolei żelaznych powiększyła się w stosunku od 3 do 1, pomnożyła się liczba podróżnych tylko w stosunku 3 do 2. Zatem długość kolei powiększyła się dwa razy prędzej niż komunikacya.

— Z obliczenia wykazującego dość dokładnie oszczędzenie czasu i obiadów z uwzględnieniem taniości transportu, pokazuje się, ze publiczność angielska oszczędziła w porównaniu z dawniejszym sposobem jeżdżenia powozami — w roku 1847 i 1848 tylko — przez koleje żelazne 16,922,076 funt. szterlingów.

— Od 30 czerwca 1848 aż do tego samego dnia 1849 pełniło służbę na 5000 angielskich mil kolei żelaznych 1965 lokomotyw. — Wszystkie lokomotywy razem odbyły w tym peryodzie 32,388,589 mil drogi a więc w przecięciu na dzień 88,736 mil. *(G. Pr.)*

(List dziękczynny do p. Leona Faucher za gościnność dla Anglików.)

Londyn, 22. sierpnia. W biurze komisyi wykonawczej wystawy londyńskiéj złożony jest do podpisu list dziękczynny do pana Leona Faucher za gościnność, jakiéj doznali goście angielscy w Paryżu. Wszyscy członkowie komisyi podpisali pierwsi. *(Ind.)*

Francya.

(Uchwały rad jeneralnych z niespokojnością oczekiwane. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 25. sierpnia. Sądząc po niespokojności, z jaką cała Francya oczekuje uchwał rad jeneralnych, możnaby mniemać, że od ich wotum zawisły losy kraju. I w istocie niemożna zaprzeczyć, że przy teraźniejszych stosunkach, gdy większość zgromadzenia narodowego przez protestacyę mniejszości przeciw rewizyi osłabioną, a przeto i udzielność narodowa w zasadzie zachwianą została, potrzeba koniecznie wzmocnić siłę partyi konserwacyjnéj wyrazem woli narodu, która najrzetelniéj objawia się w stanach prowincyonalnych. Albowiem podług doświadczenia z lat ostatnich niepodlega już żadnéj wątpliwości, że większa część rad jeneralnych sprzyja zasadom konserwacyjnym, a zatem i rewizyi konstytucyi. A chociaż uchwały jéj niemogą wywierać żadnego wpływu legalnego, to przecież będą one miały bez wątpienia wielki wpływ moralny, zwłaszcza że partye sprzyjające rewizyi użyją wszelkich środków, aby życzenia rad jeneralnych ile możności zrobić skutecznemi. Łatwo tedy pojąć dręczącą obawę partyi republikańskiéj i przyczynę, dla któréj organa przeciwne rewizyi, odwołując się do niezważanéj nigdy przez nich legalności, upominają usilnie rady jeneralne, aby podczas obrad swoich nieprzyjmowały żadnych kwestyi do porządku dziennego przekraczających zakres lokalności. Polityka rządu w obec rozpoczętéj teraz sesyi rad jeneralnych jest, — jak to przewidzieć było można z półurzędowych artykułów w dziennikach ministeryalnych i z oświad-

czeń ministra spraw wewnętrznych — prawie taka sama, jaką zachowywano podczas wielkiej agitacyi petycyjnej na korzyść rewizyi konstytucyi. Okólnik ministra spraw wewnętrznych do prefektów poleca im popierać wszelkiemi siłami uchwały rad jeneralnych na korzyść rewizyi. Wiadomy artykuł pana Delamarre uważa wielu za urzędowy program rządu, chociaż pan Delamarre zapewnia, że żaden z członków gabinetu niewidział tego artykułu przed ogłoszeniem. Oprócz elyzejskiego dziennika *Presse* są także: *Journal des Debats, Univers, Union* i *Assemblée nationale* za tem, aby rady jeneralne brały udział w kwestyi rewizyjnej. Także organ pana Lamartine *Pays* przyłącza się do tego zdania. Rzecz naturalna więc, że dzienniki republikańskie i organa młodej prawej strony sprzeciwiają się temu, co nazywają „przekroczeniem legalności" ze strony rad jeneralnych, jak w ogóle wszystkiemu, cokolwiek zmierza do rewizyi konstytucyi równie niemiłej dla nich jak przedłużenie prezydentury.

— Słychać, że wkrótce ma być przedsięwzięta francuska expedycya na morze japońskie z celem równocześnie wojskowym, handlowym i umiejętnym, osobliwie zaś, aby handlowi europejskiemu ułatwić przystęp do tych państw, z któremi komunikacya od 16go wieku była zamknięta. Dla przyłączenia się do tej expedycyi miało się już zgłosić wielu uczonych i ludzi trudniących się przemysłem.

— Prefekt policyi Carlier powrócił dziś po kilkudniowej nieobytności do Paryża. Słychać, że policya porobiła znowu ważne odkrycia pod względem planów towarzystw rewolucyjnych.

— Autora jakiejś pieśni rewolucyjnej skazał tutejszy sąd asyzów na karę pieniężną 4000 fr. i dwuletnie więzienie.

Prezydent republiki, był wczoraj obecny przy produkcyi na polu marsowém. Anglik Philipps próbował tam znowu ugasić pożar domu parą swego wynalazku. Próba ta wypadła cokolwiek lepiej, niż po raz pierwszy. Wszelako udało mu się dopiero wtedy ugasić ogień, gdy cały dom już obrócony był w perzynę.

— Prefekt policyi zakazał żeglarzom napowietrznym brać na przyszłość kobiety do balonów, jak to ostatnim razem zrobiono. *(G. Pr.)*

(Poczta francuska z d. 24. sierpnia.)

Paryż, 24. sierpnia. Prezydent republiki mianował 44 wojowników dawnéj armii kawalerami orderu legii honorowéj. — Minister spraw zewnętrznych wrócić ma w poniedziałek z Londynu. — Niektórzy przełożeni okręgów miejskich zdają się przygotowywać już do najbliższych wyborów; wysłano też wezwania i do innych mieszkańców, których stanowisko według ustawy z 31go maja nie jest jeszcze uregulowane. — Prefekci departamentu „Pyrennées-Orientales" i „Haute-Garonne" otrzymali rozkaz do internowania wszystkich znajdujących się w tych departamentach zbiegów hyszpańskich. — Zeszłéj nocy uwięziła policya paryska kilka z departamentu Ardeche zbiegłych osób, które podczas zaszłych tam rozruchów się skompromitowały. — Znaczna liczba emisaryuszów orleanistowskich zwiedza teraz porty francuskie, starając się o podpisy ze strony żeglarzy na adres „francuskiéj marynarki" do księcia Joinville. — Liczba montaniardów, którzy przystąpili do pożyczki Mazziniego, wynosi 66, a między tymi znajduje się najmniéj 50 takich, którzy prócz dyet swoich jako reprezentanci ludu, niemają żadnych innych środków utrzymania. — W kilku parafiach zbierają składki na wspomożenie irlandzkich katolików, którzy według nadeszłych doniesień postanowili opierać się wydanéj w ostatnich czasach ustawie o tytułach kościelnych. — Rząd wydał rozporządzenie téj treści, że odtąd kolonia *Nonka-Hiva* służyć ma za miejsce deportowania skazanych. — Od czasu napływu cudzoziemców na wystawę przemysłową, wykryła policya londyńska wiele ukrytych domów gier, i zapobiegła wynikającemu ztąd zgorszeniu i zepsuciu.

— Przedwczoraj powstał pożar w lesie pod Fontainebleau. Mimo spiesznéj pomocy nie zdołano jednak ugasić ognia natychmiast. Pożar ten wyrządził znaczną szkodę, a że ogień widocznie był podłożony, przeto nakazano śledztwo sądowe dla dochodzenia sprawcy. — Na ostatniem posiedzeniu deputowanych prasy demokratycznéj, żądali reprezentanci dziennika *Voix du Proscrit*, aby wielkie konklawe, na którém wybrany ma być kandydat do prezydentury, odbyło się po-za granicami Francyi, by tym sposobem nie potrzeba było upraszać zwierzchności o przepisane prawem pozwolenie do odbycia zgromadzenia wyborczego. Z wyjątkiem wszakże tylko wnioskodawców odrzucili projekt ten wszyscy przytomni, i postanowiono upraszać o pozwolenie ministeryalne do odbycia pomienionego konklawe w Paryżu. *Voix du Proscrit* oburzył się tem mocno. Według wszelkiego podobieństwa nie zgodzą się zapewne rozmaite frakcye demokratycznego stronnictwa na jednego i tego samego kandydata. Mówią już o nieporozumieniu zaszłem między wychodźcami i pozostałymi w Francyi przewodnikami demokracyi. Ledru-Rollin jest zawsze jednym z kandydatów ze strony wychodźców. *(Lld.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 26. sierpnia. Rada jeneralna departamentu Saine et Marne oświadczyła się za rewizyą konstytucyi, a mianowicie artykułu 45. Także rada jeneralna departamentu Lot pod przewodnictwem pana Baze miała się znaczną większością za rewizyą oświadczyć. *(P. St. A.)*

Holandya.

(Synod pastorów protestanckiego kościoła francuskiego w Holandyi.)

Haga, 21. sierpnia. Wszyscy pastorowie francuskiego kościoła pratestanckiego w Holandyi zgromadzeni są na synodzie w Maestricht. Zgromadzenie to odbywa swoje posiedzenia w sali stanów w ratuszu. Synod ten odbywa się co rok w innym lokalu o téj saméj porze. Celem tego synodu jest zajmować się sprawami wyznania protestanckiego a kościołów francuskich w szczególności. *(Indep.)*

Włochy.

(Okólnik ministra oświecenia; opozycya duchowieństwa.)

Turyn, 21. sierpnia. Okólnik ministra oświecenia pana Gioja do biskupów, którym zamierza zaprowadzić w seminaryach duchownych regulamin uniwersytetów, wywołał burzę opozycyi między duchowieństwem, a burza ta wzmogła się groźbą, że w razie oporu (który naturalnie nastąpił), cofnie rząd przyzwolone dla tych szkół fundusze. Te środki, które stawiają trudności planom pana Cavour względem porozumienia się z Rzymem, oburzyły go bardzo przeciw kolegom; jakoż oświadczył wczoraj na obradach w Moncalieri w obecności króla tonem cokolwiek rozdrażnionym, że wystąpienie pana Gioja z ministeryum jest konieczne. O ile król usłuchał téj rady, nie okazało się dotychczas. Dzisiaj przybyła do Moncalieri deputacya składająca się z sześciu biskupów, którzy chcą przedłożyć królowi zażalenia pod względem tego okólnika. Trudno będzie ministrowi oświecenia oprzéć się tym połączonym władzom; jakoż z pewnością wyglądają ogłoszenia jego dymisyi w gazecie urzędowéj. *(Lld.)*

(Szkody przez trzęsienie ziemi. — Kontumacya na okręta z Korfu nadchodzące. — Flota angielska na wodach sycyliańskich.)

Neapol, 18. sierpnia. Trzęsienie ziemi z 14go b. m. niezrządziło w samém mieście żadnéj szkody, lecz zato nadchodzą z różnych prowincyi doniesienia o bardzo wielkich nawet szkodach.

Urząd sanitarny w Palermo postanowił pod dniem 12. sierpnia na wiadomość o przybyciu okrętu kupieckiego z Korfu, na którego pokładzie umarł jeden majtek na żółtą febrę w drodze z Rio Janeiro do Gibraltaru, jako też o wybuchnięciu cholery w różnych okolicach nad rzeką Missisipi, a żółtéj febry i cholery na wyspie Kuba: nadchodzące z Korfu okręta podciągać pod 21dniową, a towary z innych wysp Jońskich pod 14dniową kontumacyę; transportów z Missisipi nieprzypuszczać wcale, a towary i ludzi z wyspy Kuba wedle potrzeby brać pod 14 lub 21dniową kontumacyę.

O przybyciu floty angielskiéj na wody sycyliańskie dowiedzieliśmy się przez Genuę. Z Palermo donoszą pod dniem 7. b. m., że pojawienie się jéj pod Trapani nastąpiło całkiem niespodzianie; zabawiła ona tam przez dwa dni dla zaopatrzenia się w żywność i wyruszyła znowu na morze. Przyjęcie ze strony jeneralnego namiestnika księcia Taormina było bardzo uprzejme. *(Lld.)*

(Depesze telegraficzne.)

Turyn, niedziela, 24. sierpnia. Słychać, że rząd wydalił 15 emigrantów, którzy nie byli w stanie uzasadnić pobytu swego. *Risorgimento* broni emigracyę i zbija formalnie wszelkie pogłoski o wydaleniu kilku zbiegów politycznych i o odnośnych negocyacyach z Wiedniem.

Neapol, poniedziałek, 18. sierpnia. Ogłoszono traktat handlowy i nawigacyjny z Turcyą. *(P. St. A.)*

Parma, 26. sierpnia. Przy sposobności urodzin Jéj królewiczowskiéj Mości księżny Parmezańskiéj, ułaskawiono zupełnie pięć więźniów politycznych a dwóm ukrócono znacznie czas kary.

Turyn, 26. sierpnia. Dekret królewski zwołuje rady prowincyonalne na 20. września, a rady okręgowe na 20. października. — Robotnicy jadący kosztem państwa na wystawę przemysłową do Londynu, wsiedli już na okręt w Genuy.

Genua, 26. sierpnia. Podczas zabawy z tańcami wszczęła się tu bójka, przyczém zraniono ciężko dwóch Lombardczyków a jednego zabito.

Florencya, 26. sierpnia. Prawo ochrony dla poddanych toskańskich zostało tam, gdzie nieistnieją konzulaty toskańskie, na rozkaz Wielkiego księcia odjęte konzulatom sardyńskim, które je podług dawnego zwyczaju wykonywały, a natomiast poruczono je konzulom austryackim. *(Lit. kor. austr.)*

Królestwo Polskie.

(Ułaskawienie.)

Warszawa, 29. sierpnia. Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się JO. księcia Namiestnika Królestwa najwyżéj rozkazać raczył, *Leopolda Dobrskiego*, za przestępstwo polityczne w roku 1846 zesłanego na lat dziesięć do ciężkich robót w twierdzach Syberyi, uwolnić zupełnie od tych robót, z pozostawieniem go na osiedleniu w Syberyi, jeżeli obecne postępowanie jego i sposób myślenia korzystne poświadczenie zjednać mogą. *(Gaz. War.)*

Księstwa Naddunajskie.

(Wojskowy kodeks karny. — Zmiany w uniformowaniu wojska.)

Bukareszt, 11. sierpnia. Książę Stirbej, który przy każdéj sposobności okazuje szczególne upodobanie i względy dla wojska, i pewnego razu przy egzaminowaniu uczniów instytutu szkoły wojskowéj był wyrzekł: „Wojsko jest ochroną ludzkiego towarzystwa, bez armii nie ma ojczyzny!" — kazał teraz wypracować wojskowy kodeks karny. Zarazem kreował posadę sztabowego audytora z płacą miesięczną 1000 piastrów. O utworzeniu nowéj miejskiéj komendy wojskowéj dla wzmocnienia policyi bezpieczeństwa, donosiłem już dawniéj. Zaostrzony znów zakaz wprowadzania jakicjkolwiekbądź broni

do kraju, świadczy o usiłowaniu księcia utrzymania w kraju spokoju i bezpieczeństwa. Przytem donoszę jeszcze, że szef milicyi, adjutańci księcia i cały wyższy sztab nosić będą odtąd hełmy kanonierskie (z białą zwieszoną kitą z włosów końskich) zamiast dotychczasowych pióropuszów, króre zresztą zatrzymane jeszcze być mają na balach i podczas szczególnych ceremonii według osobnego przepisu. Furażerek jednak nie wolno nosić w mieście pod żadnym pozorem. *(C. B. a. B.)*

Turcya.

(Szczegóły o stosunkach w Syrii.)

Dziennik „Independance Belge" zawiera następujące szczegóły o stosunkach w Syrii:

List pisany dnia 25. lipca z Adana zawiera smutne wiadomości o stosunkach tego kraju gdzie się zawiści religijne ponowiły z wielką gwałtownością.

Obawy mieszkańców miast Tarsus i Adana uśmierzyły się nieco za pojawieniem się dwóch okrętów francuzskich na wybrzeżu; komendanci bowiem tych dwóch okrętów przekazali ostre napomnienie władzom tureckim. Oprócz tego spodziewano się rozkazu od Sułtana względem baszy Adany, którego parcyalne i groźne postępowanie z Europejczykami wzięto pod ścisłą indagacyę administracyjną; lecz nową trwogą przejęła wszystkich pogłoska o rzezi chrześcian w Armenii.

Miasto Karpueth w passaliku Masach liczy pomiędzy swoimi mieszkańcami znaczną liczbę Ormian szyzmatyckich. Jeden z nich wykonywał urząd bankiera (seraf) na rachunek rządu. Pewna liczba muzułmanów udała się do jego mieszkania, aby zrabować kasę publiczną, a gdy on się wzbraniał wydać im pieniądze, które miał u siebie w depozycie, rabusie zagrozili mu śmiercią. Z razu odpędził ich zapomocą swoich sług i sąsiadów, lecz wnet potem powrócili napastnicy w znacznej liczbie, usiłowali wyłamać drzwi lecz niemogąc wnijść do domu rozbiegli się po mieście i mordowali wszystkich chrześcian, których spotkali na ulicy. Korespondenci tamtejsi donoszą o ośmdziesięciu zamordowanych. Być może, że trwoga przesadziła liczbę, lecz aż nadto pewną jest rzeczą, że wielu chrześcian poległo przy tej sposobności.

Te same listy dodają, że władza miejscowa pojmała winnych i natychmiast wymierzyła sprawiedliwość, ale niemasz w tém dostatecznego zabezpieczenia przeciw ponowieniu się podobnych zamachów. Straszne poskromienie fanatyków w Algierze nie przeszkodziło nowym zagrożeniom rzezi w Tarsus i Adana ani krwawym zajściom w Karpueth. Dyplomacya ma więc prawo wdania się w tę sprawę i żądania pewniejszych i skuteczniejszych rękojmii obrony.

Grecya.

(Dyskusye w Senacie i w izbie deputowanych. — Wiadomości potoczne.)

Z Aten, piszą pod dniem 19. sierpnia: Dyskusyę nad ustawą finansową rozpoczął wreszcie senat na dniu 16. b. m. Jak się zdaje nastąpi jeszcze dziś ogólne głosowanie nad ustawą a jutro zacznie się debata zad pojedyńczemi jéj artykułami. Zresztą straciła sprawa ta wiele na ważności w oczach ludu, ponieważ każdy się przekonał, że minister finansów ma zupełną słuszność za sobą. Jakkolwiek opozycya senatu skompromitowała się przezto bardzo, to przecież niepodobna zaprzeczyć, że ministeryum będzie musiało walczyć z niejedną trudnością przy załatwieniu innych kwestyi politycznych Izba deputowanych rozpoczęła na dniu 16. b. m. dyskusyę nad projektem do ustawy względem regulacyi taks konsularnych. — Wczorajszy *Observateur d'Athenes* ogłasza mnóstwo rozporządzeń ściągających się do personalu ministerstwa wojny, marynarki i z departamentu spraw zagranicznych. — Osławiony korsarz Negro wpadł na dniu 7. b. m. do zatoki w Zea z 6 dobrze uzbrojonémi okrętami korsarskiemi, pobił tamtejszego oficera z urzędu sanitarnego, zrabował go i zmusił go do otworzenia magazynu, w którym znajdował się zapas żywności. W końcu zrabowali jeszcze korsarze znajdujące się w zatoce okręta kupieckie i szukali przełożonego urzędu cłowego, który jak na szczęście był wtedy na wsi z całą kasą wynoszącą 15,000 drachm. Oprócz wyspy Zea napadli korsarze także na wyspy Naxos i Caodor. Na ostatniéj wydarzyły się nawet pogwałcenia niewiast. Francuskie parowce (Chaptal i Vedette) zostały wysłane niezwłocznie na rozkaz ambasadora francuskiego w pogoń za korsarzami. — Jak słychać uda się Jéj Mość Królowa w ciągu przyszłego tygodnia w podróż do Oldenburg, aby być obecną przy zaślubinach swego brata, Wielkiego księcia Oldenburgskiego. — Niedawnemi czasy porozumieli się dowódzcy wojsk pogranicznych z oficerami zakordonowych wojsk tureckich w zamiarze, aby przedsięwziąć wspólne operacye dla wyniszczenia bandy osławionego rozbójnika Kalamatta. Lecz wspomniony herszt dowiedział się zapewne o wymierzonym przeciw niemu planie, albowiem zjawił się niespodzianie w zachodniéj części Grecyi, zrabował i spalił wieś Morathia i przekroczył potém granicę ze zdobyczą w kwocie 200,000 drachm. Równocześnie rzuciła się jedna banda pod dowództwem znanego herszta Kyriakos na miasteczko Zamik, druga banda Tallosa do Baeocyi a trzecia nowo utworzona na terytoryum Eubey. *(L.k.)*

Wyspy Jońskie.

(Mające nastąpić modyfikacye w konstytucyi wysp Jońskich.)

Podług najnowszych doniesień z wysp Jońskich postanowiła Anglia zmodyfikować znacznie konstytucyę siedmiu wysep. Mówią już o wicekrólu z ministerstwém odpowiedzialném, o jednej izbie z ograniczonym mandatem i o stósownej ustawie wyborczej. Senat, z którego wychodziła największa opozycya przeciw Anglii, ma być zniesiony. *(Lit. koresp. austr.)*

Wiadomości handlowe.

(Targ na woły we Lwowie.)

Lwów, 1. września. Spęd bydła rzeźnego na dzisiejszym targu liczył 212 wołów i 7 krów, których w 15 mniejszych i większych stadach po 8—25 sztuk a mianowicie z Bóbrki, Dawidowa, Szczerca i Rozdołu na targowicę przypędzono. Z tej liczby sprzedano na targu — jak nam donoszą — tylko 163 wołów i płacono za sztukę, którą szacowano na 12 kamieni mięsa i 1 kamień łoju, 112r.30k., sztuka zaś, mogąca ważyć $14\frac{1}{2}$ kamieni mięsa i $1\frac{1}{2}$ kam. łoju, kosztowała 140r. w. w.

(Targ Wiédeński.)

Wiédeń, 31. sierpnia. Od 21. do 31. b. m. przypędzono na nasz targ 2516 sztuk bydła rzeźnego, z tych 1444 z Galicyi, 1047 z Węgier a 25 sztuk z innych niemieckich prowincyi. Sprzedano lub pozostało w miejscu 1592, 895 odeszło z powrotem a 29 sztuk zostało niesprzedanych. Jedna sztuka ważyła 440 do 576 funtów wiéd.; ceny stały między 80r.—131r.27k. za sztukę, czyli 19r.—22r.24k. m. k. za cetnar. Oprócz tego sprzedano tego tygodnia: 1932 cieląt (funt po 33—42k.); 1474 owiec (funt po 20—26k.); 1056 sztuk nierogacizny; (funt po 29—33k.) i 191 jagniąt, parę po 10—16r. w.w. W jatkach płacono za funt wołowiny $22\frac{1}{2}$ do $32\frac{1}{2}$k., cielęciny 24—44, baraniny $22\frac{1}{2}$—36k. — Co do zboża sprzedano na targu 219 meców pszenicy po 9r.15k.—10r.30k.; 51 m. żyta po 6r.48k.—7r.24k.; 240 m. jęczmienia po 4r.45k.—5r.15k.; 4120 m. owsa po 4r. 30k.—7r.24k. Na giełdzie zbożowej zaś sprzedano dnia 23. sierpnia: 11,900 meców pszenicy z Banatu *loco Wieselburg* po 6r.45k.—10r.15k., żyta do 350 m. po 7s., jęczmienia 3000 m. po 4r.—5r.15k.; owsa 2700 m. transito po 4r.36k.—5r.15k. Za pół korca kartofli płacono 2r.30k.—3r.30k. w. w.

Cetnar siana kosztował 3r.—4r.45k. a stóg okłotów 22r.—27r.

Kurs lwowski.

Dnia 3. września.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	30	5	34
Dukat cesarski	„ „	5	34	5	38
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	35	9	38
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	$51\frac{1}{2}$	1	52
Talar pruski	„ „	1	44	1	46
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	86	15	86	35

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 28. sierpnia).

Metal. austr. 5% — $80\frac{3}{8}$; $4\frac{1}{2}$% $70\frac{1}{4}$. Akcye bank. 1240. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% $35\frac{9}{16}$. Wiédeńskie 100.

(Kurs giełdy berlińskiej z 29. sierpnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — $106\frac{1}{2}$. $4\frac{1}{2}$% z r. 1850 — $103\frac{3}{4}$ l. Obligacye długu państwa $89\frac{1}{4}$. Akcye bank. $101\frac{1}{2}$ l. Frydrychsdory $13\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. $8\frac{2}{3}$. Austr. banknoty —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 2. września.

Hr. Łoś August, z Werchraty. — Hr. Kuczkowski Kazimierz, z Krakowa.— Hrabina Mier Agniesz., z Kamionki.— PP. Zagórski Mieczysław, z Wołkowa. — Prawecki Eustachy, z Ostrowa. — Leszczyński Wojciech, z Turzepola. — Głogowski Jan, z Bojanic. — Gottleb Antoni, z Liwcza. — Głogawski Gustaw, z Żółkwi. — Onyszkiewicz Fortunat, z Drezdna.— Fedorowicze Jan i Aloizy, z Londynu.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 2. września.

Hr. Stadnicki Leon, do Nadyb. — Hr. Badeni Aleksander, do Boronicy. PP. Fedorowicze Jan i Aloizy, do Tarnopola. — Rodkiewicz Józef, do Łukawic. — Drzewiecki Józef, do Remenowa.

Spostrzeżenia meteorologiezne we Lwowie.

Dnia 31. sierpnia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ''' ''''				
6 god. zr.	27 11 4	+ 11°	+ 12,5°	wschodni	pochm. deszcz
2 god. pp.	27 11 4	+ 12,5°	+ 11°	„	„
10 g. w.	27 11 9	+ 11,5°		—	„

TEATR.

Dziś: dramat polski: „**Żydówka z Konstantyny.**"

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.